

GOGOETA ARIN BATZUK ("Abeletxe")

GOMUTAZ

Gizon umoretsuetaz esaten da, besteak baiño lenago artzen dabela esatera doazanaren grazi, gatz eta umorea.

Manu Ziarsolo, edo lagun eta euskaldunon mundu txikiko "Abeletxe"gan erraz igarten neban ori. Zerbait esan orduko, barrezka eta malkotan geratzen zan. Umoreak ataraten eutsazan malko ugari ta gazituak, begiak gorritzeko eran.

Gizon ona, bat aukeratzekotan. Gizon lodiak umoretsuago izaten dira eta ontasunean zabalago. A bera lodi eta gizenera baiño argalera geiago makurtzen zan, baiña ontasunean ez eukan argalikeririk.

Espiritu utsa zan abertzale lez. Kanela zotza lakoa, euskal usaiñez kutsututen. Koitadu eta dardarati zala-koan, bete-beteko zan. Beretzat eukana eta ekiana, edozeineri emoteko gertu.

Gerratean, etxean tarterik ba eukan, arek ez eutsan ukatuko gudariei atsedean lekurik. Sukalde, pasillu eta egal guztiak menditik atsedenera jetxitako gudariz beteta gabetan, gure gerrateko neguan.

Bein adiskide bat eldu jakon gaberdian. Nun sartu, ia aterik zabaltzeko tarterik be ez ba egoan? Baiña "Abeletxe"k ezin inor kanpoan itxi. Etxe inguruari begirakada bat egin, inun kapiduko ez zala konturatu zanean, geiago pentsatu barik esan eutsan: Etorri adi nire gelara. Andrea orma aldera botako joagu ta irurok kapiduko gozak oiean. Ta "Abeletxe" bera erdian zala, an lo egin eben irurak.

Orrelakoxea zan "Abeletxe". Eukana danena.

Edari toki txiki bat eukan bizibidetzat, Bilbo'ko San Mames kalean. Baiña berea ez zan ori. Nik esango neuke aitzaki bat zala. Berak doai bat eukan, Bilbo baten zoritarrez askok euki ez dabena: euskal abertzale-letasuna, edo abertzaleletasun euskalduna. Orrek banakatu egiten dau angu jendea, bearrezkoago egin.

Bilbo'n abertzale ugari dagoz. Baiña belarri motzak, akatsa daukenak asko: euskera bakoak. Eta "Abeletxe" lez euskera ondo menderatu ezkerro, oraindik bakanago egiten dau bat, premiñatsuago. Origaitik etxerako lanean baiño, apostolu lez alkar laguntzan geiago ibiltzen zala esango neuke gerra aurretxoan. Ango batzoki ta alkar-tetan euskal azia ereiten, euskal asterokoetan idatzi eta zabalkundea egiten. Eta abar asko.

Ortik etorri jakon "Eguna" sortu zanean, angu zuzen-dari aukeratzea.

Bilbo noiz jausiko egoala, une batetik bestera urteerako bideak etenda geratuko zan bildurra sartu zanean, bera etorri jatan "Eguna"ko idazkaritzara, eta goikoen agindua zala ta, gauzak egozan lez itxi ta Balmaseda

ingurura urten bear giñala, bideak sarratu baiño len. Ez egoala denpora galtzerik.

Orrela beragaz joan nitzan "La Herrera" deitzen dan lekura, soiñean soiñekoak beste barik.

"Eguna"ko adiskideak mindu egin ziran, eureri ezer esan barik igestu bearraz, baiña nik egiz esan neike "Abeletxe"k goikoen agindu lez adierazi eustana bete nebala, prisaka, kotxea atean zain egoala, eurak be beste bideren batetik bardin jokatuko ebelakoan, une aretan, goiz aretan, bakarrik nengoalako idazkaritzan.

Gerra ondorena ba dakit "Abeletxe"rentzat itzala izan zala. Batetik iges, bestean eskutatu... gauzak zerbait arindu edo bigundu arte. Gero Bilbo'n baketan iztea lortu ebanean, Bermeo'ko konserba saltzen edo ta txori txiki bat atara al izateko eskintzen eutsena saltzen ezagutu neban. Baiña gixajoari, len abertzaleletasun garrak erooten eutsana, orain aurkakoak jaten eutsen, noz-nai isun eta errazoi bako baituketen bidez.

"Euskerazaleak" alkarteak bere aterpea eta al eban laguntza eskiñi eutsan urte batzutan eta antxe ikusten neban idazteko makiña zar bateri taka-takaka.

Euskal antzerkia maite eban. Ortik, besterik ezean, aukera orregaz baliatu nai izatea. Ala egin, gertu eta idatzi zitun lan batzuk. Bera zana ezagututa, ezin ukatu batzuk umorez beteak zirala, besteak txukun eta olerki-tsu. "Txinpartak" taldearentzako lan ariñak, laburrak, estampak ziran geienak. Talde orren txingarra izan zan bera. Bere bidez geien ezagutu erazi zitun bere lanak: Agur Donibane, Afal orduan, Artzaiñaren ametsa, Atsoa gaztetu bear dogu, Bermeo'ko portuan, Eguberri aizeak, Eztegu ta erdi, Goiz otoia, Gogozar, Gabon gabonetan, Katalin Errotako, Jai arratsalde baten, Paris'en gogo txarrez, Sorgiñak Etxaburu'n, Saku jantzia eta abar.

Bear ba da beretzat lanik atsegiñen eta zotiñik geien eragin eutsana "Gasi gazak" liburua izan zan. Umorez betetako kontakizun, gertaera, ipuin eta abarrez beteak, euskera erraz, jator eta errikoian. Igarri barik irakurten diran ipuin labanak. Bear ba da berak asierako lez idatziak, eukan etenbako iturriaz baliatzeko aukera geiago eukiko ebalakoan.

Baiña esan lei gizona bakarrik ez dala ezer, ingurua be bere alde euki bear dauala. Eta "Abeletxe"ri semearen eriotzak, etenbako jazarraldi, jo eta zigor, espetze eta lepokadak, eta beste abar askok, etsipena lakoa sartu eutsen, kemena kendu eta gaixotu. Orrela azken urtetan gaixo ta ia ezaupide barik oean egon ondoren, egun andirarte agurtuteko be ezaguera barik, itxi ginduzan lengo illean.

Zeruetan billatuko al dogu umore barriztu eta etenbakoz!

A. ZUBIKARA